

*Масалітін Д.А.,
студент групи АМП-16д СНУ ім. В.Даля;
Фомін А.В.,
к.і.н., доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та історії України
юридичного факультету СНУ ім. В. Даля*

ПРЕЗИДЕНТИ-РЕСПУБЛІКАНЦІ І ВІДНОСИНИ США ТА СРСР У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТ.

Республіканська партія була організована як об'єднання супротивників рабства, відображаючи інтереси промисловців Півночі і на протигагу елітарної демократичної партії, яка монополювала правила країною після розвалу вігів. Республіканська партія висунула вимоги заборонити поширення рабства на західних землях, роздавати ці землі безкоштовно всім охочим, формально ці території були вільні, фактично їх заселяли індіанські племена, думкою яких ніхто не цікавився, та також встановити високі мита на ввезення промислових товарів з Європи. Після перемоги мешканців півночі і їх лідера Аврама Лінкольна в Громадянській війні республіканці майже 20 років безперервно правили в США.

Республіканці, на відміну від демократів, виступають за зниження податків, обмеження нелегальної міграції, вільну торгівлю і носіння вогнепальної зброї, зміцнення ролі релігії в суспільному житті, моральність і сімейні цінності; неприйняття гомосексуальних відносин і абортів. Червоною ниткою в принципах республіканців проходить «невтручання державних

структур в економічні процеси усередині країни». Ще республіканці заперечують що глобальне потепління викликано здебільшого діями людства, вважаючи цю ідею пропагандою демократів і їхніх прихильників. Основна сучасна ідеологія – неоконсерватизм. Політична орієнтація – правий центр.

Республіканці, на відміну від демократів, притримуються наступного: зниження податків; зниження дефіциту державного бюджету; збільшення військових витрат та витрат на державну безпеку; більш агресивна зовнішня політика; боротьба за моральність та сімейні цінності; обмеження абортів (особливо на пізніх термінах вагітності); боротьба за національні цінності; протидія охороні навколишнього середовища, якщо такі дії суперечать інтересам бізнесу; забезпечення права володіння та носіння вогнепальної зброї; протидія росту мінімальної заробітної плати; протидія створення та роботи профспілок на приватних підприємствах; збереження смертної кари; протидія введенню еутаназії та науковим дослідженням в області клонування. Одним із найважливіших принципів республіканців традиційно є мінімізація участі уряду в економіці.

Першим президентом від республіканської партії був Авраам Лінкольн, який був 16-тим президентом США, визволитель американських рабів. Він очолював США в період Громадянської війни. Його вважають національним героєм США. Прокламація Лінкольна про визволення рабів на території Конфедерації 22 вересня 1862 р. дала поштовх 13-й поправці до американської конституції у 1865 р., яка повністю скасувала рабство у США. Ця прокламація переконала закордонні держави, зокрема Англію, не підтримувати повсталі штати.

Першим президентом у другій половині ХХ століття був Дуайт Ейзенхауер. Американський військовий і державний діяч, 34-й Президент США, один з головних американських воєначальників Другої світової війни, головнокомандувач сил Антигітлерівської коаліції в Європі, генерал армії США (1944), кавалер багатьох нагород, зокрема радянського ордена «Перемога» (1945).

Під час Другої світової відповідав за планування і проведення операції «Смолоскип» у Північній Африці, успішного наступу у Франції та Німеччині на Західному фронті. У 1951-ому став першим головнокомандувачем НАТО.

Наступним президентом у другій половині ХХ століття став Річард Ніксон який був віце-президентом в адміністрації Дуайта Ейзенхауера, граючи помітну публічну роль і часто виступаючи від імені адміністрації. На виборах 1960 перший раз балотувався від республіканців в президенти, проте програв Джону Кеннеді. У 1968 і 1972 обирався на президентську посаду (єдиний американський політик, вибраний на два терміни віце-президентом, а згодом на

два терміни президентом). Під час його правління американські астронавти висадилися на Місяць. Зовнішньою політикою в цей період керував Генрі Кіссінджер. При Ніксоі встановилися особливі відносини США з КНР (ознаменовані сенсаційним особистим візитом президента до Китаю) і почалася політика розрядки міжнародної напруженості у відносинах з СРСР; Ніксон особисто відвідав Радянський Союз в травні 1972 (першим з президентів після Франкліна Рузвельта у 1945) і підписав з Брежнєвим договір ОСВ-1. Він був також першим президентом, що відвідав всі 50 штатів.

Наступним президентом у другій половині ХХ століття став наступник Ніксона, 59-річний Джералд Рудольф Форд, вважали незаплямованою, хоча і не дуже інтелектуальною особою, з великим політичним досвідом. Форд виріс в місті Гренд-Репідс, Мічиган, у суворому релігійному середовищі і як стипендіат вивчав юриспруденцію в Єльському університеті. Після Другої світової війни, яку він офіцером провів на авіаносці в Тихому океані, за службу отримавши високі нагороди, Форд пішов у політику. У 1948 році був обраний в Палату представників від 5-го округу в Мічигані, де до 1965 року піднявся до лідера фракції республіканців.

Форд увійшов до Білого дому, знаходячись в подвійно невігідному становищі. З одного боку, він протистояв в рівній мірі підозрілому і самовпевненому Конгресу, що хотів обмежити повноту влади президента і зміцнити контролюючі функції законодавчої влади. З іншого, був першим президентом Сполучених Штатів, що не мав в своєму розпорядженні плебісцитної легітимності, оскільки не був вибраний за списком кандидатів Республіканської партії, а за пропозицією Ніксона затверджений в жовтні 1973 року на посаді (замість Спіро Агню, що пішов через афери та хабарництво з посади віце-президента). Більшою мірою, ніж інші віце-президенти, що несподівано висувалися на вищу посаду, Форд вважався перехідним президентом, принаймні до пори, поки в результаті виборів не одержав власний мандат.

Наступним президентом був Рональд Рейган перший термін якого ознаменувався безпрецедентним тиском на Радянський Союз, шляхом розміщення ядерного арсеналу в країнах Західної Європи. 1983 року Рейган в своїй промові проголосив СРСР «імперією зла», відмовився від політики розрядки, що виразилося в прямій конфронтації з комунізмом, перегонами озброєнь і підтримкою антикомуністичних рухів в усьому світі. Його адміністрація доклала величезних зусиль для ліквідації Сандіністського режиму в Нікарагуа. Зброя, гроші та інструктаж надавалися людям, які боролися з урядом «Контрас», а навчені ЦРУ «командос» ставили міни в нікарагуанських портах, що призвело до підриву кількох радянських торгових суден. У жовтні

1983 Рейган віддав наказ здійснити збройне вторгнення в Гренаду. Здійснювалася активна масована підтримка сил опозиції, що діяли проти контингенту радянських військ в республіці Афганістан. У березні 1983 року Рональдом була оголошена довгострокова і широкомасштабна програма по досягненню військової переваги в космічному просторі, що мала своєю метою максимально економічно ослабити СРСР. У ході президентської кампанії 1984 Рейган запустив ефективну телеінформаційну кампанію «Ранок в Америці» і на президентських виборах 1984 року отримав значну перемогу над кандидатом від Демократичної партії Волтером Мондейла, отримавши 525 з 538 голосів вибірників і поступившись лише в рідному штаті Мондейла і в окрузі Колумбія.

Після Рейгана президентом було обрано Джорджа Герберта Вокера Буша який був директором ЦРУ 1976 – 1981, а в період Президентства Р. Рейгана віце-президентом, очолив спеціальну комісію, покликану реалізовувати пакет заходів зі скорочення державного регулювання економікою. Хоча Дж. Буш не був популярним політиком, на виборах 1988 р. йому вдалося перемогти. У період передвиборчої кампанії обіцяв продовжити курс Р. Рейгана, допомогти тим, хто цього дійсно потребує, створити суспільство «добрих, чуйних людей». Основний електорат майбутнього Президента – представники «ситої Америки». Період Президентства Дж. Буша став продовженням «неоконсервативної хвилі» Р. Рейгана, коли було закріплено досягнення попереднього Президента, здійснено продовження процесу обмеження державного регулювання економікою. У 1982, 1984 і 1985 роках представляв США на похороні радянських лідерів: Брежнєва, Андропова, Черненко. У серпні 1991 року завдав візит в СРСР, в своїх виступах в Києві підтримував президента СРСР Михайла Горбачова. У лютому 1992 року Буш з Борисом Єльциним підписали документ про закінчення холодної війни

Наступним президентом з республіканців став його син Джордж Вокер Буш. Він був обраний перший раз у 2000 р, та був переобраний в 2004 р. Він займав посаду 47-го губернатора штату Техас з 1995 по 2000 роки. Член Республіканської партії, він належить до одного з найвпливовіших з політичної точки зору сімейств країни як син колишнього президента Джорджа Г. В. Буша і старший брат Джеба Буша, 43-го губернатора штату Флорида.

Та останнім президентом на даний момент готується стати Дональд Трамп, з 20 січня 2017 року прийме цей самий піст. Але він вже стиг згадати у своїй риториці про існування України, яку він, до речі, наполегливо називає «the Ukraine», що самі українці вважають неправильним і з граматичної, і з політичної точки зору.

28 лютого 2014 року, наступного дня після того, як російські спецпризначенці заблокували ключові адміністративні об'єкти в Криму,

Дональд Трамп реагує на події саркастичним твітом: «США закликали Росію не вторгатися до України. Росія каже США, що не вторгатиметься, а тоді голосно сміється!» Найвідоміші свої заяви з «українського питання» Дональд Трамп зробив улітку 2016 року. Спочатку на прес-конференції, відповідаючи на питання, чи визнає він як наступний президент анексію Росією Криму, він заявив: «Ми розглянемо це. Так, ми розглянемо». А вже за кілька днів у ефірі телеканалу ABC Дональд Трамп заявив: «Путін не зайде в Україну. Він не зайде в Україну. Просто, щоб ви розуміли. Він не зайде в Україну, зрозуміло? Позначте собі. Запишіть. Що хочете з цим зробіть».

Хоча президентами від республіканської партії були люди з різними поглядами, взагалі ці люди робили речі задля розвитку своєї країни. Деякі були проти СРСР, та вважали її «Імперією зла», деякі мали добрі відносини з нею. Та в наш час все більше політиків підтримують мирний спосіб рішення проблем, що не може не радувати.

Література:

1. Дэннел Макинерни. США. История страны // Издательский дом: Эксмо, Мидгард - 2009 – ст. 217
2. Наталия Басовская. История в историях. Отцы-основатели США // Издательство: Контент Медиа - 2009 – ст. 358
3. Говард Зинн. Народная история США // Издательство: Весь Мир – 2006 – ст. 880